

Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu
Maria Ejchart

BK-VII.0520.179.2025
Warszawa, 11 czerwca 2025 r.

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr 9527 Pana Posła Dariusza Mateckiego w sprawie rozwoju czytelnictwa w zakładach karnych i aresztach, skierowaną do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz do Ministra Sprawiedliwości, uprzejmie przekazuję odpowiedź w zakresie właściwości Ministra Sprawiedliwości.

Odpowiedź została przygotowana po uzyskaniu stanowiska Centralnego Zarządu Służby Więziennej.

Ad 1

Zgodnie z art. 135 § 2 Kodeksu karnego wykonawczego, biblioteki są prowadzone w każdym zakładzie karnym i areszcie śledczym.

Działalność bibliotek w jednostkach penitencjarnych została uregulowana nie tylko w Kodeksie karnym wykonawczym, ale także w aktach prawnych niższej rangi, to jest w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 września 2022 roku w sprawie sposobu organizacji obsługi bibliotecznej w zakładach karnych, okręgowych ośrodkach wychowawczych, zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich oraz sposobu współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu tej obsługi (Dz. U. poz. 1968)

i w zarządzeniu Nr 103/24 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 27 grudnia 2024 roku w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia i organizacji pracy penitencjarnej oraz zakresów czynności funkcjonariuszy i pracowników działów penitencjarnych i terapeutycznych oraz oddziałów penitencjarnych.

W jednostkach penitencjarnych organizacja biblioteki więziennej, jak i wszystkie etapy pracy bibliotekarskiej, począwszy od gromadzenia aż do udostępniania woluminów, ukierunkowane są na potrzeby i możliwości osób, które przebywają w izolacji penitencjarnej. Biblioteki w zakładach karnych i aresztach śledczych uwzględniają też potrzeby, możliwości i ograniczenia (również lokalowe) zakładów, w których funkcjonują.

Korzystanie przez osadzonych z księgozbioru odbywa się poprzez działalność punktów bibliotecznych zlokalizowanych w oddziałach mieszkalnych, co ułatwia dostęp więźniów do książek. Księgozbiory i zbiory znajdujące się w bibliotece zakładu karnego zawierają m.in. podstawowe i aktualne akty prawne. W przypadku, gdy usytuowanie biblioteki w zakładzie karnym nie zapewnia bezpośredniej dostępności dla wszystkich jej użytkowników oraz nie utworzono punktów bibliotecznych, dyrektor wprowadza system pośredniej wymiany książek. Książki, dostarcza się wówczas do cel mieszkalnych na podstawie zamówień składanych przez osadzonych.

Działalność biblioteki centralnej oraz funkcjonowanie punktów bibliotecznych w poszczególnych oddziałach oparta jest na regulaminie biblioteki zatwierdzonym przez dyrektora jednostki, zgodnie z wymogami aktualnych regulacji prawnych w tym zakresie. Jednocześnie podkreślić należy, że dokumentację biblioteki prowadzi się na zasadach określonych w przepisach dotyczących sposobu ewidencji materiałów bibliotecznych.

Pozyskiwanie literatury do bibliotek w jednostkach penitencjarnych jest zadaniem ściśle określonym i wymaga znajomości wielu aspektów pracy penitencjarnej. Najbardziej pożądanymi książkami są te, które pozwalają na przepracowanie czynników kryminogennych, które zdeterminowały osoby skazane do popełnienia przestępstw.

Gromadzone są publikacje umożliwiające realizację programów terapeutycznych, edukacyjnych oraz prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej.

Organizatorem biblioteki w zakładzie jest dyrektor zakładu, który zapewnia odpowiednie warunki do obsługi bibliotecznej, w szczególności:

- 1) usytuowanie biblioteki w zakładzie w sposób dostępny dla wszystkich jej użytkowników;
- 2) wyposażenie biblioteki w niezbędny sprzęt biblioteczny oraz podręczny warsztat introligatorski umożliwiający bieżącą konserwację księgozbioru;
- 3) wyodrębnienie, w miarę możliwości, stanowiska przeznaczonego na czytelnię lub stanowiska komputerowego;
- 4) środki finansowe na wyposażenie i prowadzenie działalności bibliotecznej, w szczególności na:
 - a) zakup materiałów bibliotecznych,
 - b) doskonalenie zawodowe pracowników związanych z działalnością biblioteczną.

We wskazanym w interpelacji Areszcie Śledczym w Radomiu, zgodnie z zarządzeniem nr 50/2024 dyrektora Aresztu Śledczego w Radomiu z dnia 20 listopada 2024 r. w sprawie ustalenia porządku wewnętrznego w Szpitalu Aresztu Śledczego w Radomiu, w godzinach pracy administracji, umożliwia się osadzonym wypożyczanie z biblioteki głównej Aresztu książek oraz audiobooków. Wymiana książek odbywa się zgodnie z planem zatwierdzonym przez Dyrektora. Jak wynika z informacji uzyskanych z Centralnego Zarządu Służby Więziennej, zarówno w marcu 2025 r., jak i kwietniu 2025 r., wymiana książek była realizowana z częstotliwością 2 razy w miesiącu. W związku z powyższym osadzeni sumarycznie mają możliwość wypożyczenia czterech książek w miesiącu. Zaznaczyć również należy, że księgozbiór biblioteki Aresztu Śledczego w Radomiu jest na bieżąco uzupełniany poprzez kupno nowych książek, jak również przekazywanie książek przez różne instytucje.

Ad 2

Służba Więzienna, uwzględniając potrzeby w zakresie optymalnego wyposażenia bibliotek w księgozbiór, corocznie przeznaczona ponad kilkaset tysięcy złotych na zakup wyselekcjonowanej literatury. Aktualnie biblioteki więzienne dysponują 1 329 222 woluminami, w tym rzeczony Areszt Śledczy w Radomiu - 15 980 egzemplarzami.

W 2024 roku w jednostkach penitencjarnych zakupiono 5038 książek za kwotę 168 305,06 zł.

Wszystkie jednostki organizacyjne Służby Więziennej, uwzględniając potrzeby i wymagania, pozyskują dodatkowo nieodpłatnie książki do bibliotek więziennych. Dane statystyczne wskazują na bardzo dużą aktywność zakładów karnych i aresztów śledczych w pozyskiwaniu woluminów, tylko w 2024 roku pozyskano nieodpłatnie i przyjęto na stan bibliotek więziennych niemal 50 000 książek.

Z wyrazami szacunku

Maria Ejchart
Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/